

El MMB va ser seu del primer Forum de Debat sobre el Patrimoni Marítim a la Mediterrània.

Celebració del I Fòrum de debat sobre el patrimoni marítim a la mediterrània

Els dies 9 i 10 de juny es va celebrar a les Drassanes de Barcelona, organitzat pel Museu Marítim, el I Forum de Debat sobre el Patrimoni Marítim a la Mediterrània, amb l'assistència de representants de diversos museus marítims de França, Itàlia, Malta, Grècia i Espanya, i del secretari general de l'International Congress of Maritime Museums.

La trobada s'estructurà en quatre sessions de treballs en el decurs de les quals es varen tractar diversos aspectes de la problemàtica específica que travessa el Patrimoni Marítim de la conca mediterrània. Així varen ser objecte de debat qüestions com la situació actual del Patrimoni als diversos països, el paper que han de jugar els museus en la seva salvaguarda i preservació, les estratègies d'actuació en què s'ha d'inscriure la col·laboració amb altres entitats i, finalment, es van apuntar algunes actuacions que poden ser dutes a terme de forma conjunta pels museus marítims de la Mediterrània.

L'organització d'aquest forum és conseqüència del compromís que el Museu Marítim de Barcelona va assumir durant la celebració del VIII Congrés Internacional de Museus Marítims celebrat a Barcelona durant el mes de setembre de 1993, i s'inscriu en la línia d'actuació del Museu encaminada a treballar activament per la salvaguarda, la conservació i la difusió del Patrimoni Marítim mediterrà.

La celebració d'aquest I Forum ha donat com a resultat la redacció d'un document subscrit per tots els participants i adreçat a les autoritats que gestionen aquest patrimoni, amb el suport del ICMM (International Congress of Maritime Museums) que es concretarà en la propera conferència de l'ICMM

que se celebrarà el setembre al Museu Marítim de Vancouver (Canadà).

Aquest ha estat el primer pas d'un ambiciós projecte que pretén establir una dinàmica d'actuació conjunta amb vista a la preservació del Patrimoni Marítim de la Mediterrània, que es troba en aquests moments en una difícil situació que en posa en perill la conservació. Estem convençuts que aquesta iniciativa servirà per assolir les cotes aconseguides a altres zones del món, on la salvaguarda i la preservació del Patrimoni Marítim ha estat una acció plena d'èxits a partir de projectes similars al nostre.

Moment del montatge del Flying Dutchman al MMB, vaixell olímpic amb el qual Luís Dorestes va guanyar una medalla d'or a les Olimpíades de Barcelona (1992).

Constitució de l'associació espanyola de museus marítims

Coincidint amb el passat Congrés Internacional de Museus Marítims celebrat a Barcelona el setembre de 1993, els museus marítims espanyols, a proposta del Museu Marítim de Barcelona van decidir la creació de l'Associació Espanyola de Museus Marítims.

En aquests moments es treballa en l'elaboració dels estatuts i la caracterització d'aquesta associació que reunirà els Museus Marítims més importants de l'Estat espanyol. La primera reunió se celebrarà durant el mes de juliol al Museu Marítim del Cantàbric, a Santander, i esperem que en el proper número de DRASSANA us podrem ampliar aquesta informació.

Noves adquisicions del Museu Marítim de Barcelona

Les col·leccions del Museu Marítim de Barcelona continuen creixent. En els darrers mesos i fruit tant de la generositat dels propietaris com d'una

política encaminada a enriquir els nostres fons, el Museu ha rebut la donació de diverses embarcacions de caire esportiu que venen a cobrir una mancança important com era la representació de la marina esportiva i d'esplai dins de l'exposició permanent del Museu.

El propassat 18 de maig, i coincidint amb el Dia Internacional de Museus, es van presentar dos vaixells que han estat incorporats a les sales del Museu. Es tracta del *Flying Dutchman* que, tripulat per Doreste i Manrique, va guanyar una de les competicions de vela dels Jocs Olímpics celebrats a Barcelona l'estiu de 1992. Gràcies a la col·laboració de la Federació Espanyola de Vela, donant d'aquesta embarcació, el públic visitant del nostre Museu pot conèixer de prop un dels vaixells esportius més espectaculars de l'actualitat.

D'altra banda, la donació d'un dels primers *optimist* de fusta fabricats al nostre país, propietat del doctor Fernando Echevarne contribueix a mostrar un vessant de l'activitat esportiva al mar de caire popular a diferència de les altes competicions. La conservació d'aquestes primeres embarcacions, fruit del treball dels mestres d'aixa que encara empraven les tècniques de construcció tradicional en fusta representa la preservació dels orígens d'una activitat marcada avui dia per les tecnologies més sofisticades.

Per últim, volem agrair al senyor Jaume Masferrer i Ordís la donació d'un *patí de vela* català de fusta, una embarcació d'esplai originària de les nostres costes i que malauradament ha deixat de navegar pel nostre litoral des de fa uns anys, a causa de l'eclosió d'altres embarcacions que han vingut a substituir-la.

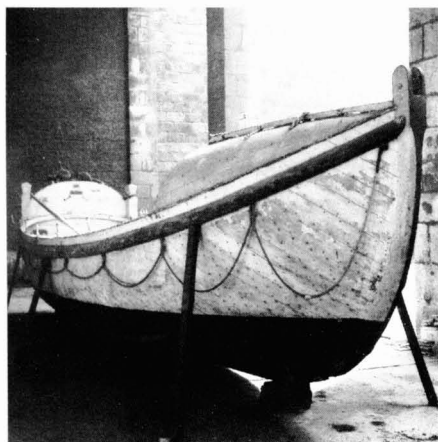
La preservació de les embarcacions esportives tradicionals en vies de desaparició constitueix un dels objectius fonamentals de la política de salvaguarda i conservació del Patrimoni Marítim que guia l'activitat del nostre Museu.

Restauració del bot de salvament Miquel de Boera

Un dels vessants més importants de l'activitat del Museu Marítim de Barcelona és la restauració del patrimoni marítim. Dins d'aquest camp cal

ressaltar el projecte de restauració del bot de salvament de Sant Feliu de Guíxols *Miquel de Boera*, que ha estat objecte d'una intervenció d'ampli abast en els darrers mesos.

Es tracta d'un dels darrers exemplars existents d'aquest tipus d'embarcacions, dedicades a vetllar per la seguretat de mariners i pescadors a la nostra costa i al salvament de naufragats durant les tempestes.

Bot de salvament *Miquel de Boera* recentment restaurat al MMB.

El bot havia patit al llarg del temps nombrosos deterioraments que en posaven en perill la conservació. Un cop finalitzada la restauració de l'embarcació, portada a terme per l'equip de restauradors i mestres d'aixa del Museu Marítim de Barcelona, el bot ha estat retornat al seu propietari, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, i esperem que ben aviat podrà ser exhibit en aquesta població juntament amb els materials relacionats amb l'activitat d'aquest bot, que es conserven al Museu de Sant Feliu.

Exposició IMÁGENES DE UN COLOSO. El mar a la pintura espanyola (28 de juny-24 d'agost, 1994)

El Museu Marítim de Barcelona presenta a la Sala Marquès de Comillas, del 28 de juny al 24 d'agost, l'exposició "Imágenes de un Coloso. El mar a la pintura espanyola", produïda pel Centre Nacional d'Exposicions i Promoció Artística del Ministeri de Cultura.

L'exposició reuneix obres destacades de la pintura marinista espanyola

del segle XIX, provinents de fons públics, entre els quals cal destacar el Museo del Prado, el Patrimoni Nacional, el Museo Sorolla i diversos museus d'arreu de l'Estat espanyol; igualment, s'han incorporat a aquesta exposició obres pertanyents a importants col·leccions privades.

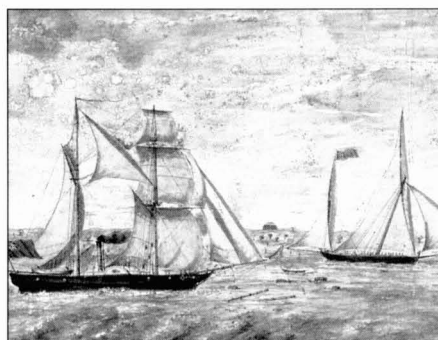
La pintura marinista espanyola en les seves diverses formes és una creació del segle XIX, encara que existeixen antecedents d'èpoques anteriors en què el mar, de vegades, adquireix un paper protagonista. Però seran els pintors romàntics dels segons terç vuitcentista els qui es dedicaran plenament a la realització d'escenes marines. Així apareix l'obra de pintors com Pérez Villamil, Brugada o Sanahuja.

El pas decisiu cap al marinisme es produirà de la mà dels pintors realistes, encapçalats per Carlos de Haes, al qual seguiran les aportacions de noves tendències artístiques que experimentaran amb el color i la llum en la representació d'aquesta realitat, com la lluminositat mediterrània sorollesca o el postimpresionisme.

Amb el títol "Imágenes de un Coloso. El mar a la pintura espanyola", el Centre Nacional d'Exposicions i Promoció Artística vol oferir al públic una panoràmica de la pintura marinista espanyola. Per la seva banda, el Museu Marítim de Barcelona ha volgut acollir aquest esdeveniment cultural amb el convenciment que les Drassanes de Barcelona constitueixen el marc ideal per a la presentació a Barcelona d'aquesta mostra.

DINS DEL MUSEU

Dins els programa de noves activitats que el **Museu Marítim de Barcelona** ha iniciat aquest any 1994, destaquen *Remenant el fons* i *Abordem...*

Remenant el fons s'ha estrenat amb tres ex-vots de vaixells negrers catalans.

Remenant el fons és una activitat del programa del **Museu Marítim de Barcelona** per a l'any 1994, destinada a l'exposició periòdica de peces que en aquests moments no s'inclouen dins l'exposició permanent, han estat objecte de restauració o són de nova creació.

A partir dels objectes que s'hi mostren, s'expliquen aquells temes del patrimoni marítim que se'n desprenen.

Remenant el fons es va estrenar amb *Ex-Vots, Negrers i ...* on es presentaven tres pintures, "*Uracán i Graules*", "*Bayhano i un vaixell anglès*" i "*Conchita i Firefly*" que tenien en comú el tema de la persecució d'embarcacions negreres per vapors anglesos, un fet real molt freqüent després dels acords de 1820 entre Espanya i Gran Bretanya pels quals, entre altres coses, els anglesos es feien càrrec de perseguir els vaixells negrers. Es tracta d'ex-vots dirigits a Déu pels favors rebuts en les operacions que es descriuen. Aquest mes de juliol *Ex-Vots, Negrers i ...* ha estat substituïda per una mostra sobre *El Fons de la Biblioteca del museu*, basant-nos, principalment en els llibres antics i els facsímils, perquè són els que tenen més atractiu de cara al públic.

Amb *Abordem...* El Museu Marítim de Barcelona pretén tenir un mitjà per tal de poder donar un cop d'ull als diferents museus marítics existents i conèixer així què és el que fan i què poden oferir aquests museus als seus visitants. És, doncs, una manera d'accedir al món de la mar, a les activitats, les persones, els paisatges, les tradicions... que en formen part, patrimoni que s'intenta recollir a través d'aquests museus.

Per tot això s'ha iniciat una activitat que, sota el nom d'*Abordem...* es fixarà cada vegada en un museu marítim diferent, indicat darrera els punts suspensius.

El primer *Abordem* va ser l'*Untzi Museoa - Museo Naval de San Sebastián*, ubicat al País Basc, un dels museus marítics més novells però també més actius de l'Estat espanyol. A partir del mes d'agost, s'"abordarà" el **Museo Naval de Madrid**, que

Amb Abordem... el Museu presenta, periòdicament, un museu marítim diferent.

recentment ha renovat la seva exposició permanent.

El Departament de Difusió del Museu Marítim de Barcelona està dissenyant un nou programa pedagògic que es posarà en marxa el proper curs 1994-95. L'objectiu que té és millorar els serveis i ampliar, amb noves activitats, l'oferta escolar, seguint les pautes marcades en el nou disseny curricular, base de l'actual reforma educativa. Tenim present que una de les nostres obligacions és estar al servei d'aquest nombrós públic escolar, el 31% dels visitants, que acut al Museu en busca de respostes educatives que complementin el seu treball a l'aula.

Amb aquest objectiu, el passat mes de març ja es va engegar un servei de visites comentades sobre l'evolució de la navegació a través de les col·leccions del Museu, que si bé anaven dirigits a les escoles, han estat també molt sol·licitades per altres grups de visitants. Aquest servei de visites generals s'ampliarà amb un de visites específiques, de caire més participatiu i centrades en un sol àmbit de l'exposició. L'objectiu és que a través d'un parell o tres de naus i d'un seguit d'elements (instruments nàutics...) el monitor expliqui la història d'un període concret, abordada des del mar.

Els temes que s'han escollit per a aquestes visites són:

- El descobriment del Nou Món
- La vida a bord d'un transatlàntic
- La pesca tradicional
- La construcció naval
- Els velers de guerra

Una altra activitat que cal destacar del programa pedagògic és l'organització de visites escolars als transatlàntics que fan la ruta cap a les illes Balears, per la qual cosa recentment s'ha arribat a un acord amb la Companyia Transmediterrània. És una ocasió

única perquè els infants coneguin com són els actuals vaixells de passatgers.

Aquells ensenyants que prefereixin fer la visita al Museu de forma lliure, tindran tot el suport i l'ajut del Departament de Difusió i un cop al mes podran assistir a la visita comentada destinada a adequar els continguts del Museu als seus interessos particulars. Per reforçar tot això, hi ha a la seva disposició uns materials didàctics que, també al llarg d'aquest curs, es té la intenció d'anar ampliant i adequant a les noves perspectives de l'escola.

Entre les noves activitats destinades a grups escolars, s'han començat a dur a terme visites guiades per un monitor del Museu.

BIBLIOTECA DEL MUSEU

La Biblioteca del Museu Marítim de Barcelona és un centre especialitzat en tots els temes relacionats amb la mar. De lliure accés, oberta al públic en general, els seus usuaris més comuns són historiadors, afeccionats al modelisme, investigadors d'algun aspecte relacionat amb el mar, estudiants i el personal que treballa al Museu. Fou inaugurada el 1942 com a complement documental als objectes exposats al Museu.

Horari

De dilluns a divendres, de 10 a 14 h, i el dimarts, també de 16 a 18 h.

Tipus de fons

Consta de 14.436 volums -llibres, fullets i revistes enquadernades- i de 1.500 cartes nàutiques.

Matèries

Els volums de la Biblioteca fan referència al mar, al seu entorn, a les activitats que genera -navegació, pesca, construcció naval, esports aquàtics-, i a la relació històrica entre els homes i la mar -comerç, batalles navals, etc.-. També conté obres de

consulta especialitzades -guies, diccionaris, enciclopèdies, atles-, i obres de referència generals que són imprescindibles en qualsevol centre d'informació.

Els llibres estan ordenats en els prestatges seguint la Classificació Decimal Universal que es descodifica així:

069 museologia, museus marítims
347.79 dret marítim
355.49 batalles navals
527 astronomia i navegació
627.2 ports
629.12 construcció naval, vaixells, història de la navegació
639.2 pesca
797 esports aquàtics
902.034 arqueologia subaquàtica
910 viatges i exploracions
912 cartografia i atlas
92 biografies

Serveis

a) Consulta del fons documental a les sales.

b) Servei d'informació. La finalitat d'aquest servei és respondre les qüestions plantejades pels usuaris -in situ, per telèfon, fax o carta- sobre qualsevol tema marítim. S'adjunta sovint bibliografia de la Biblioteca.

c) Servei de difusió selectiva de la informació. Consisteix a trametre informació als lectors interessats en un determinat tema quan la Biblioteca té coneixement d'alguna novetat (cursos, conferències, novetats editorials).

Dins del Servei de difusió d'informació periòdicament es confecciona una llista de noves adquisicions i tenim diverses relacions bibliogràfiques sobre diferents temes (Bibliografia sobre ports, sobre drassanes, sobre salvament marítim, barques tradicionals, ex-vots, Cristòfor Colom, etc.).

d) Servei de reproduccions. Es fan fotocòpies i reproduccions de l'Arxiu fotogràfic del Museu. Per a aquest darrer servei cal una sol·licitud per escrit.

S'està estudiant la possibilitat d'establir un servei de préstec per vacances.

En successius números de la revista Drassana esperem informar-vos dels diversos continguts de la Biblioteca del Museu Marítim de Barcelona.